

Działania pasłęckiego samorządu na rzecz ochrony zabytków w latach 2018–2023

Pasłęk jest miastem z 726-letnią historią, pełnym cennych zabytków, które są dumą samorządu i mieszkańców, ale też rodzą wyzwania i obowiązki. Gmina Pasłęk corocznie rezerwuje w budżecie znaczne środki finansowe przeznaczone na realizację przedsięwzięć z zakresu ochrony zabytków. Zadania te prowadzone są w uzgodnieniu z Warmińsko-Mazurskim Wojewódzkim Konserwatorem Zabytków. W latach 2018–2023 na projekty związane z zachowaniem dziedzictwa gmina Pasłęk przeznaczyła środki własne oraz pozyskane z innych źródeł w łącznej wysokości 20 735 918 zł, co obrazuje poniższa tabela.

Rok	2018	2019	2020	2021	2022	2023	Razem 2018–2023
Kwota na zabytki w zł	840 400	906 422	3 198 110	7 620 728	6 754 258	1 416 000	20 735 918

Narzędziem pomocnym w ratowaniu pasłęckich zabytków jest opracowany przez gminę Pasłęk Lokalny Program Rewitalizacji Miasta i Gminy Pasłęk na lata 2016–2023. Program obejmuje m.in. renowacje kamieniczek, obiektów sakralnych oraz kamiennych nawierzchni ulic i miejskich murów obronnych.

Największym problemem dla pasłęckiego samorządu było dotychczas utrzymanie średniowiecznych miejskich murów obronnych okalających obszar starego miasta,

Odrestaurowane mury obronne

jednak w latach 2020–2022 doczekały się one wreszcie odpowiedniego zabezpieczenia. Łączna długość tych murów przekracza 1,2 km i są one najdłuższe w całym województwie. Rozpoczęty w 2020 roku remont kapitalny, zakończony został 30 września 2022 roku. Łączny koszt największego w powojennej historii Pasłęka zabytkowego zadania wyniósł 14,5 mln zł, w tym dofinansowanie z budżetu UE 8 524 753,46 zł.

Wcześniej wykonywane były jedynie cząstkowe remonty tego zabytku. Ostatni taki remont został przeprowadzony w 2018 roku. Koszt zadania wyniósł wówczas 589 601 zł, z czego 185 000 zł pozyskano w formie dotacji celowej udzielonej przez Wojewódzki Urząd Ochrony Zabytków w Olsztynie.

Drugim ważnym obiektem zabytkowym w Pasłęku, wymagającym pilnego przeprowadzenia prac remontowych, jest zamek. Szacowany koszt renowacji warowni wynosi ok. 8 mln zł. Do czasu uzyskania środków pozabudżetowych sukcesywnie wykonywane są częściowe roboty budowlane związane m.in. z wymianą pokrycia dachowego. W latach 2018–2020 przeprowadzono wymianę dachówek na wschodniej i zachodniej baszcie zamku za kwotę 249 854 zł.

W latach 2019–2020 został przeprowadzony remont zabytkowego ratusza miejskiego w Pasłęku, w którym

utworzone zostało Pasłęckie Centrum Integracyjne. Zrealizowano roboty budowlane i konserwatorskie łącznie z zakupem i montażem wyposażenia. Całkowity koszt tego zadania wyniósł 600 336 zł, w tym dofinansowanie ze środków UE wyniosło 380 396 zł. W 2019 roku, w wyniku silnej burzy, uszkodzeniu uległo pokrycie dachowe ratusza. W związku z tym w roku 2021 wykonano prace związane z wymianą pokrycia dachu na tym zabytku. Łączny koszt tego zadania zamknął się kwotą 329 152,54 zł, w tym dofinansowanie Wojewódzkiego Konserwatora Zabytków w Olsztynie wyniosło 127 000 zł.

W 2018 roku rozpoczęte zostały prace projektowe dotyczące kompleksowej przebudowy ulic Augustyna Steffena i ks. Franciszka Osińskiego (wraz z infrastrukturą towarzyszącą) położonych na terenie zabytkowego Młyńskiego Przedmieścia. Realizację inwestycji rozpoczęto w 2022 roku, a zakończono w listopadzie roku 2023. Koszt tego zadania, dofinansowanego w ramach Programu Inwestycji Strategicznych, wyniósł 16 887 000 zł.

W 2018 roku rozpoczęte zostały prace dotyczące rewitalizacji ciągu pieszego łączącego teren Młyńskiego Przedmieścia ze Wzgórzem Zamkowym, które zostały zakończone po upływie roku. W ten sposób powstał ciąg spacerowy, któremu nadano nazwę „Szlak św. Józefa”. Koszt tego przedsięwzięcia wyniósł 964 807 zł.

W latach 2021–2022 wykonano remont muru oporowego przy ul. Zamkowej w Pasłęku wraz ze schodami i balustradą wieńczącą ten mur. Łączny koszt tego przedsięwzięcia wyniósł 1 610 809 zł. W ramach zadania przywrócone zostały pierwotne parametry uszkodzonego kamiennego obiektu stanowiącego zabezpieczenie dla zabytkowego ciągu komunikacyjnego ul. Zamkowej.

Bardzo ważnym sakralnym obiektem zabytkowym jest ryglowy kościół pw. św. Jerzego w Pasłęku. Z udziałem dotacji gminnej został wykonany remont dachu i ściany południowej tego zabytku oraz bramy wjazdowej na zabytkową posesję kościoła.

Od kilkunastu lat prowadzone są prace konserwatorskie i restauratorskie w kościele pw. św. Piotra i Pawła w Marianne. Dla tej gotyckiej świątyni opracowany został Plan Zarządzania Obiektem Zabytkowym autorstwa profesora Romany Cielątkowskiej. Na podstawie tego dokumentu prowadzone są dobrze zaplanowane, oparte na interdyscyplinarnych badaniach, kolejne etapy prac remontowo-konserwatorskich (realizowane przez zespół kierowany przez dr Joannę Arszyńską z Uniwersytetu Mikołaja Kopernika w Toruniu).

Udział gminy Pasłęk w sfinansowaniu prac remontowych i konserwatorskich dachu i murów w barokowym kościele pw. Chrystusa Króla w Kwitajnach pozwolił nie tylko na uratowanie tego oryginalnego zabytku architektury, ale również na zdobycie cenionego lauru w ogólnopolskim konkursie Zabytek Zadbane.

Zadania realizowane przez gminę Pasłęk obejmują, obok remontów i konserwacji zabytków stanowiących własność gminy, także pomoc finansową udzielaną z budżetu samorządu innym właścicielom obiektów zabytkowych położonych na terenie gminy. Pomoc taka otwiera drogę do uzyskania przez ww. podmioty wsparcia z innych źródeł: Ministra Kultury i Dziedzictwa Narodowego,

Odnowione zewnętrzne drzwi cerkwi Narodzenia Najświętszej Maryi Panny w Pasłęku

Sejmiku Województwa Warmińsko-Mazurskiego oraz Wojewódzkiego Konserwatora Zabytków w Olsztynie.

W latach 2018–2023 pasłęcki samorząd udzielił pomocy finansowej innym podmiotom na realizację m.in. następujących przedsięwzięć w zakresie ochrony zabytków:

- odnowienie tynków oraz zewnętrznych drzwi cerkwi należącej do parafii greckokatolickiej w Pasłęku,
- wymiana okien witrażowych w prezbiterium kościoła pw. św. Bartłomieja w Pasłęku,
- renowacja zegara wieżowego w kościele pw. św. Bartłomieja w Pasłęku,
- remont zespołu zabytkowych kamieniczek w Pasłęku,
- prace restauratorskie przy gotyckich malowidłach ściennych i zwieńczeniach gzymsu w kościele filialnym w Marianne, na które wsparcia udzielił również Wojewódzki Konserwator Zabytków,
- badania architektoniczne i konserwatorskie murów kościoła w Marianne,
- prace konserwatorskie konfesjonau barokowego w kościele pw. św. Bartłomieja w Pasłęku.

Prywatni właściciele zabytkowych kamieniczek przy udziale finansowym gminy Pasłęk w ostatnich latach wyremontowali swoje domostwa położone w Pasłęku przy ulicy Bolesława Chrobrego, Adama Mickiewicza, Henryka Sienkiewicza, Ignacego Krasickiego, Tadeusza Kościuszki, gen. Henryka Dąbrowskiego, ks. Franciszka Osińskiego i Aptecznej.

Stale wzrasta wrażliwość na potrzeby remontowe zabytków u ich dysponentów. A za tym idzie pomoc powołanych do tego instytucji i organów, w tym Wojewódzkiego Urzędu Ochrony Zabytków w Olsztynie profesjonalnie kierowanego przez Warmińsko-Mazurskiego Wojewódzkiego Konserwatora Zabytków Pana Dariusza Bartona, któremu władze Miasta i Gminy Pasłęk składają serdeczne podziękowanie za owocną współpracę w zakresie ochrony pasłęckich zabytków.

dr Wiesław Śniecikowski
Burmistrz Pasłęka